

Inbreng verslag van een schriftelijk overleg

Binnen de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap hebben enkele fracties de behoefte om vragen en opmerkingen voor te leggen over de brief van de minister Onderwijs, Cultuur en Wetenschap d.d. 25 januari 2012 over de geannoteerde agenda van de Onderwijs-, Jeugd-, Cultuur-, en Sportraad (OJCS) van 10 februari aanstaande (21 501, nr. 179) en de brief van de staatssecretaris van Buitenlandse Zaken over het fiche «Verordening Creatief Europa» (22 112, nr. 1314).

De voorzitter van de commissie,
Van Bochove

Adjunct-griffier van de commissie,
Thomassen

Inhoudsopgave

I Vragen en opmerkingen uit de fracties

1. *Inleiding*
2. *Geannoteerde agenda OJCS-Raad 10 februari 2012*
- *Gezamenlijke voortgangsverslag van de Raad en de Europese Commissie over de uitvoering van het werkprogramma «Onderwijs en Opleiding 2020».*
- *Europa 2020; Bijdrage van onderwijs en opleiding aan de bestrijding van jeugdwerkloosheid.*
3. *Fiche «Verordening Creatief Europa»*

II Reactie van de minister

I Vragen en opmerkingen uit de fracties

1. Inleiding

De leden van de fracties van de VVD, PvdA, PVV, CDA en de SP hebben kennisgenomen van de geannoteerde agenda en het fiche en hebben daar enkele opmerkingen over.

De leden constateren dat op de agenda een voortgangsrapportage staat over de uitvoering van het werkprogramma «Onderwijs en Opleiding 2020». Daarnaast staat een gedachtewisseling over de bijdrage van onderwijs en opleiding bij de bestrijding van jeugdwerkloosheid op de agenda. Hiernaast staat ook de verordening creatief Europa geagendeerd voor dit schriftelijk overleg. De leden hebben enkele vragen bij deze agendapunten.

2. Geannoteerde agenda OJCS-Raad 10 februari 2012

Gezamenlijke voortgangsverslag van de Raad en de Europese Commissie over de uitvoering van het werkprogramma «Onderwijs en Opleiding 2020»

De leden van de VVD-fractie willen weten welke voorgestelde prioritaire gebieden Nederland wel en juist niet aangemerkt wil zien ten aanzien van de Europese onderwijssamenwerking.

De leden van de PVV-fractie vragen of de Lissabondoelstelling niet in strijd is met de in de benchmark genoemde Nederlandse beleidsfocus op meer kwaliteit in het hoger onderwijs in plaats van het verhogen van het aantal hoger opgeleiden. De leden vragen of Nederland het kabinetstandpunt dat het streven naar vijftig procent hoogopgeleiden geen doel is maar een middel, krachtig zal uitdragen in de OJCS-Raad. De leden vragen of voortzetting van een sterke nadruk op sociaal-economisch zwakkeren niet in strijd is met het Nederlandse kabinetsbeleid dat juist meer aandacht vraagt voor excellentie. De leden erkennen dat het jarenlang investeren in groepen aan de onderkant succesvol is geweest, maar wijzen tevens op de conclusie dat dit ten koste is gegaan van groepen aan de bovenkant. Met het oog op de ontwikkelingen in de kenniseconomie en het feit dat Nederland op de kwantitatieve aspecten goed tot zeer goed scoort vragen de leden of het Nederlandse streven niet zozeer gericht moet zijn op méér hoger opgeleiden, maar op betere hoogopgeleiden. De leden zijn van mening dat de opmerkingen in de brief wat betreft de prioritaire gebieden summier zijn. De leden zijn het eens dat het aantal prioritaire gebieden, zoals beschreven in de concept voortgangsrapportage erg hoog is. De leden vragen welke prioritaire gebieden wat Nederland betreft wel in aanmerking komen en welke niet. De leden zijn geen voorstander van een overkoepelend beleidsdocument wat betreft Leven Lang Leren, gezien de

Nederlandse bovengemiddelde score op dit gebied en de kosten en bureaucratie die een dergelijk document met zich meebrengt. De leden willen weten of de minister toegevoegde waarde ziet in een strategisch document wat betreft Leven Lang Leren. De leden merken op dat in de brief van de minister een reactie ontbreekt op de door de Europese Commissie voorgestelde nieuwe werkwijze voor de toekomst. De leden vragen een reactie van de minister op deze voorgestelde werkwijze.

De leden van de SP-fractie constateren dat in de brief wordt gesproken over het, op verzoek van Nederland, opnemen van een passage die de relatie van onderwijs met innovatie en economische groei benadrukt. De leden vragen de minister dit verder toe te lichten. Met welke inzet is dit verzoek gedaan? Hoe ziet de minister met deze passage het evenwicht hersteld met de in de brief genoemde nadruk op sociaal-economisch zwakkeren? De minister geeft aan dat Nederland pleit voor een kleiner aantal prioriteiten op het gebied van onderwijssamenwerking. De leden vragen welke keuze de minister hierbij maakt.

Europa 2020; Bijdrage van onderwijs en opleiding aan de bestrijding van jeugdwerkloosheid

De leden van de VVD-fractie zien de aanpak van jeugdwerkloosheid als nationale aangelegenheid. Zij ondersteunen dan ook de door Nederland ingezette lijn dat er geen behoefte is aan Europese beleidsinitiatieven op dit terrein. Mochten deze echter wel worden genomen, dan willen deze leden tijdig geïnformeerd worden.

Voor de leden van de PvdA-fractie is de aanzienlijke jeugdwerkloosheid in de EU een doorn in het oog. Er wordt nu vooral ingezet op onderwijs en andere vormen van investeren van jongeren, dat is een goede ontwikkeling, maar de leden vragen of het niet redelijk is om ook extra inzet van werkgevers te vragen; zij hebben er immers baat bij dat er ook jongeren in hun organisatie werken.

De leden van de CDA-fractie merken op dat Nederland in de voortgangsrapportage goed scoort. Op alle vijf de benchmarks blijkt dat Nederland beter scoort dan het EU-gemiddelde. Het is goed om te zien dat Nederland dankzij de inzet van goede en toegewijde leraren de afgelopen jaren grote stappen heeft gezet richting de doelstelling van de EU2020-strategie, ten behoeve van een slimme, duurzame en inclusieve groei. Niet alleen het onderwijsniveau, maar juist ook op het gebied van inzetbaarheid op de arbeidsmarkt doet Nederland het goed. In de geannoteerde agenda wordt de strijd tegen jeugdwerkloosheid terecht gekenmerkt als prioriteit. Uit de cijfers van de jeugdwerkloosheid blijkt overigens maar weer dat het tegengaan van voortijdig schoolverlaten noodzakelijk is in het terugdringen van de jeugdwerkloosheid. De leden vragen op welke wijze de good practices van Nederland gecommuniceerd en gedeeld worden met andere lidstaten. De inzet van Nederland in de gedachtewisseling over de bijdrage van onderwijs en opleiding bij de bestrijding van jeugdwerkloosheid is dat de resultaten door middel van sleutelboodschappen aan de ECOFIN en EPSCO worden doorgegeven. De leden vragen wat de waarde en de impact van deze sleutelboodschappen is. Wat verwacht de minister dat ECOFIN en EPSCO hiermee gaan doen? Deze leden vragen de minister om hierin zo concreet mogelijk te zijn.

De leden van de SP-fractie constateren dat de minister het belang van duaal beroepsonderwijs benadrukt om de arbeidsmarktinzetbaarheid te vergroten. De leden vragen of dit belang ook geldt voor het hoger beroepsonderwijs, waar deeltijdstudenten naast werk en gezin studeren om hun arbeidsmarktinzetbaarheid te vergroten en worden getroffen door

de wet inzake langstudeerders? In de brief noemt de minster het belang van onderwijs voor de lange termijnbijdrage aan economische groei. Deze leden vragen hoe deze visie rijmt met het huidige kabinetsbeleid ten aanzien van het hoger onderwijs, waar gewin op korte termijn met het invoeren van de langstudeerdersboete en het afschaffen van de basisbeurs in de masterfase, schade zal toebrengen op de lange termijn, namelijk het creëren van een beroepsbevolking die niet wordt gestimuleerd om langer door te leren.

3. Fiche «Verordening Creatief Europa»

De leden van de VVD-fractie hebben met ongenoegen kennisgenomen van de voorgenomen verhoging van het cultuurbudget. In totaal stelt de Commissie voor € 1,8 miljard euro te reserveren voor de periode 2014–2020. Dit is een stijging van 37 procent in vergelijking met de periode 2007–2013. Deze leden zijn, net als het kabinet, geen voorstander van het verhogen van het Europese cultuurbudget. De meerwaarde van een Europees cultuurbudget is in de ogen van deze leden louter complementair aan het cultuurbeleid van de lidstaten. Het versterken van de creatieve sector valt in de ogen van deze leden onder het versterken van de interne markt. Inzake de mogelijke garantiefaciliteit stelt het Nederlandse kabinet in het fiche zich de vraag of de creatieve industrie van een uitzonderlijk andere aard is dan andere industrieën om een garantieregeling te rechtvaardigen. Geldt deze vraag niet ook voor de verhoging van het budget? Hoe rechtvaardigt de Europese Commissie de verhoging van het cultuurbudget in een periode waarin lidstaten moeten bezuinigen op een groot aantal sectoren? Wat is de reactie van Nederland op die rechtvaardiging? De leden vragen hoeveel van de Europese cultuursubsidies sinds 2007, opgesplitst per jaar en per sector, in Nederland zijn terecht gekomen. Kan het kabinet weergeven wat de precieze inzet gaat worden tijdens de onderhandelingen in de Raad en voorafgaande werkgroepen op de volgende punten: 1) hoogte van het budget van Creative Europe, 2) wat de doelstellingen van Creative Europe zouden moeten zijn, 3) op welke sectoren het programma zich zou moeten focussen. Kan het kabinet hierbij aangeven wat het krachtenveld is in de Raad en wat er reeds op deze punten besproken en/of besloten is in de Coreper I en II en de raads werkgroepen? Voorts vragen de leden of en hoe zij verder worden geïnformeerd ten aanzien van een mogelijke garantiefaciliteit voor nationale leningen bij het Europese Investeringsfonds. In het fiche wordt namelijk gesteld dat *vooral* marktgerichte activiteiten hiervoor in aanmerking zullen komen. Welke niet-marktgerichte activiteiten in de culturele sector komen hiervoor ook in aanmerking? Wanneer wordt het productiegarantiefonds in het huidige media programma geëvalueerd? Een van de pijlers van Creative Europe is de mobiliteit van artiesten en cultuur. De leden hebben grote twijfel over de toegevoegde waarde van de EU hierbij. Door met het verstrekken van subsidies mobiliteit van artiesten te faciliteren creëert de Europese Commissie een uitzonderingspositie voor deze groep binnen de interne markt. Deze leden zijn van mening dat artiesten juist door het bestaan van de interne markt zelf in staat moeten worden geacht een breed internationaal publiek te verwerven. Hiervoor zouden geen extra subsidies nodig moeten zijn. Ook de landen die geassocieerd zijn met de EU, zoals Turkije, Bosnië-Herzegovina en Macedonië, maken aanspraak op de fondsen van Creative Europe. Waarom? Is er al zicht op hoeveel van de fondsen van dit programma gereserveerd worden voor deze landen, wat de doelstellingen zijn en hoe deze gecontroleerd worden, zo willen deze leden weten.

De leden van de PvdA-fractie kunnen zich absoluut niet vinden in het verzet van de Nederlandse kabinet tegen de uitbreiding van het cultuurbudget. Net zo min als de EU zich bemoeit met de ondoordachte en

disproportionele sloop van cultuur in Nederland, moet Nederland niet afremmen als de Commissie de creatieve sector in de EU meer ademruimte wil bieden. Bovendien is het goed voor de werkgelegenheid, zo meldt ook de geannoteerde agenda, dus de leden vragen zich ernstig af welk belang het kabinet meent te dienen met een sceptische houding tegenover de opstelling van de Commissie. De leden vragen voorts of het onderscheid tussen film- en cultuursector logischer is dan een onderscheid tussen cultuur en media, waarvan nu sprake is, en zo ja, waarom.

De leden van de PVV-fractie onderschrijven het standpunt dat Nederland geen voorstander is van een verhoging van het EU-budget voor cultuur. De leden zijn het niet eens met de opmerking dat EU-programma's voor cultuur en media enige toegevoegde waarde hebben voor nationaal beleid en pleiten dan ook voor stopzetting van het programma Creatief Europa. De leden onderschrijven het standpunt dat een garantiefaciliteit risico's ten aanzien van financieel beheer met zich meebrengt. De leden zien geen reden uitzonderingspositie voor de creatieve industrie ten opzichte van andere sectoren en vinden een garantiefaciliteit dan ook niet gerechtvaardigd. De leden vragen evenwel welke vragen Nederland zal stellen met betrekking tot deze garantiefaciliteit. De leden vragen tevens wanneer er een standpunt wordt ingenomen. De leden dringen erop aan dat genoemd standpunt vooraf wordt voorgelegd aan de leden van de fracties.

De leden van de CDA-fractie constateren in reactie op het BNC-fiche voor het nieuwe cultuur- en mediaprogramma de Nederlandse kabinet aangeeft geen voorstander te zijn van verhoging van het EU-budget voor cultuur, aangezien cultuurbeleid vooral een zaak is van individuele lidstaten. De leden zijn het eens met deze lijn. Deze leden vragen wel hoe er omgegaan wordt met grensoverstijgende en gemeenschappelijke cultuurzaken, zoals bijvoorbeeld het slavernijverleden. Daarnaast zijn culturele gebruiken vaak grensoverschrijdend. Grensregio's hebben doorgaans culturele banden met aangrenzende regio's in buurlanden. De leden vragen of de voorgenomen verhoging van het EU-budget van 1,8 miljard euro juist voor de bevordering en ondersteuning van dit soort onderwerpen bedoeld is.

De leden van de SP-fractie constateren dat het fiche aangeeft dat Nederland geen verruiming van het budget wil voor cultuur en dat vooral de creatieve industrie versterkt moet worden om innovatie en economische groei te bewerkstelligen. Ook zou er meer nadruk moeten komen te liggen op die onderdelen die een aantoonbaar resultaat opleveren, aldus het kabinet. De leden betreuren deze visie op cultuur, waarbij alleen direct economisch gewin een rol lijkt te spelen in het beleid. De aanvragers van subsidie dienen de helft van de kosten zelf te dragen. Deze leden vragen of met deze eis de kleinere initiatieven nog kans maken op subsidie, of dat dit vooral een tegemoetkoming betekent voor grotere projecten die ook zonder steun van de EU van de grond hadden kunnen komen? Ook wil Nederland dat er meer aandacht komt voor ondernemerschap en private financiering. De leden vragen hoe dit ondernemerschap in de andere lidstaten wordt vormgegeven. Wat is daar bijvoorbeeld de eigen inkomstennorm en het BTW-tarief? Ten aanzien van een hoger budget voor cultuur stelt Nederland dat dit vooral een zaak is van de lidstaten zelf. Hoe verhoudt zich dat met de wens om ook bij de andere lidstaten ondernemerschap en andere Nederlandse standpunten te benadrukken en hier zelfs bij de Commissie op aan te dringen? De leden vragen om een toelichting ten aanzien van de subsidieregeling voor Europese films, waarbij de subsidie wordt bepaald door het aantal verkochte kaartjes. Hoe zou deze subsidieverdeling er in de praktijk uit gaan zien, zo vragen deze leden. Ten aanzien van de garantiefaciliteit voor

de creatieve industrie, vragen deze leden wat voor Nederland de voorwaarden moeten zijn en hoe het kabinet de uitwerking van deze faciliteit zelf ziet.

II Reactie van de minister